

SZABÓ SÁNDOR

Mert keringőzni illik tudni
In memoriam Nagy Zoltán
(1938–2020)

A Tanár Úr magyar nyelvet és irodalmat, valamint ének-zenét tanított Salgótarjánban a II. Rákóczi Ferenc Általános Iskolában. Az énekórákat furulyával kísérte, színesítette, dallamos, kellemesen fülbemászó melódiákkal szerettette meg velünk a nép- és műdalokat.

Talán 1968-at írtunk – egy-két év tévedés már mit számít ennyi év után –, ő éppen harmincéves kora körül járt. A padosrok között sétálgatva éppen verset elemzett osztályunknak teljes átéléssel. Ezalatt Kaktusz – a nem éppen fegyelmezett magatartásáról közismert osztálytársunk – a hátsó padosorban rendetlenkedett. Tanár Úr odaérve, szót nem pazarolva, elementáris pofont zavart le tanítványának, majd mintha mi sem történt volna, boldog lelkesedéssel folytatta a vers elemzését. És ez így volt rendszerben, semmi fölösleges eljárás, adminisztráció, Kaktusz is így tudta, mi is, a történet le volt zárva.

Manapság ez már nem így menne.

A Tanár Úr különös érdeklődést tanúsított az űrhajózás fejlődése iránt, mely a hatvanas évek végén, hála a szovjet-amerikai űrversenynek, aranykorát élte. Őt viszont nem tudták meggyőzni az itthoni hírek a szovjetek e téren való előnyéről és felsőbbrendűségéről. Bejutott a budapesti amerikai nagykövetségre és színes prospektusokat szerzett, melyen az Apollo űrhajók képei és csodálatos űrbéli felvételek voltak. Akkoriban a jó minőségű színes nyomtatás még kuriózum volt. Behozta őket a suliba és mutogatta nekünk, nagyon élveztük. Aztán állítólag kapott is érte...

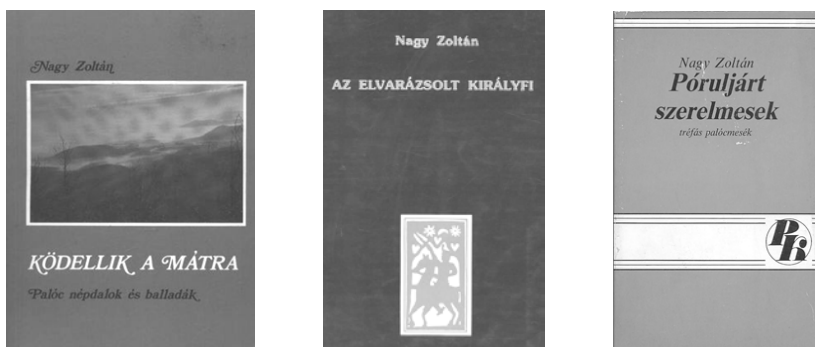
Az iskolai „klubdelutánokon” a „Kell, hogy várj”-ra (Neoton) lassúzott osztálytársnőinkkel, majd megtanított minket alapszinten keringőzni, „mert azt illik tudni, anélkül nem igazi ember az ember.”

Kerékpártúrákat szervezett, 10–12 felső tagozatos általános iskolással Gödöllőről Győrön keresztül eljutottunk a Balatonig, másik évben Pestről egészen Pécsig.

Akkor rögzült bennem egy életre, hogy a biciklizés nem más, mint az embertől soha el nem rabolható szabadság érzése.

Leszervezte a pedagógus kollégákkal, hogy a nyáron üres iskolai osztály- és tornatermekben aludhattunk az általunk vitt gumimatracokon. Rengeteg élményt szereztünk. Milyen csodálatos volt ázottan szalonnát és kenyeret enni Pencen, kísértetesdit játszani a sötét, kihalt sütőti iskolában. Egyszer egy este törrel a kezében ment megnézni, hogy ki zörög a tornaterem ablakán, szerencsére nem lett nagyobb balhé, pedig a rendőrök pisztolyt fogtak rá, azt hitték, hogy a nyári szünetben betörték az iskolába...

A Tanár Úr zabari gyerek volt, ahogy írta: „e kis falucska jelentette számomra a meleg anyai ölet, a tágas réteket, a fénylő vizű Tarna patakot, a végtelen erdőket, az olvasókönyvek feledhetetlen illatát, a templomban áhítatosan felzengő énekeket, a vidám játszótársakat, egyszóval a varázslatos gyermekkort.”

Válogatás Nagy Zoltán palóc gyűjtéseiből

Egyik mesegyűjteményéhez írja: „Visszahúz a falu, ott érzem magam igazán jól, ahonnan indultam. Gyűjtök népdalokat, balladákat, meséket, mondákat, babonás történeteket, imákat, paraszti bibliai történeteket. Néprajzkutatóként találtam meg igazi éneket, ebben a munkában tudom kiteljesíteni leginkább önmagamat.”

A Tanár Úr igazi egyéniség volt. Sokirányú érdeklődéssel szemlélte a világ dolgait és ebből a megszerzett tudásból alakította ki saját egyedi szabályrendszerét, mely szerint élt és ítelt. Nem lehetett őt besorolni párt, vallás, származás vagy foglalkozás szerint, mert az erre irányuló kísérletek mind-mind tévútra vezettek. Nagyon erős igazságérzete volt. Nem volt könnyű dolga így élni a hatvanas és hetvenes években, sőt azután sem.

A Tanár Úr nem volt vallásos, sem ateista. A rendszerváltás körül sem a politikai helyezkedés, hanem a lelkiismerete hajtotta, hogy derüljön már

ki végre, hogy miért kellett annyi ártatlan embernek meghalnia az 56-os december 8-i salgótarjáni sortűzben. De nem nagyon derült ki.

Életpályája röviden: gyerekként a mesemondókat hallgatta, majd tanult, oktatott és aztán visszatért a mesemondókhöz. Nekik hitt, bennük hitt, tulajdonképpen mesevilágban élt. Volt úgy, hogy beszélgetett vele az ember és egyszer csak azt vette észre, hogy ő már gondolatban teljesen másfelé jár.

Kezdem úgy érezni, hogy ez mennyire irigylésre méltó dolog.

A Tanár Úr talán odáig jutott el magában, hogy a valósággal és annak tanulságaival nem nagyon megyünk semmire.

Zoli bácsi, nyugodj békében, mi pedig olvassuk inkább a meséidet, merüljünk el egy álomvilágban, ahol a korona még a királyhoz tartozott és nem a vírushoz.

Bihari Publ Levente: Órségi házak (olaj-farost, 30 x 80,06 cm)